

Jacques-Féréol Mazas

Études spéciales op. 36/1 pour violon seul

s dokomponovaným hlasem druhých houslí Josefa Micky

v revizi Ondřeje Lébra

avec en plus une voix de deuxième violon ajoutée par Josef Micka

with the second violin part composed by Josef Micka

mit hinzukomponierter zweiter Violinstimme von Josef Micka

Rev. Ondřej Lébr

Je mi velice radost' a ctí
udílil osobní seřstílu nad
vydáváním Etud J. F. Mazara
v úpravě pane prof. Josefa Micky
pro dvoje violony.

Ve vyřeš uveřejněn projektu
vidím významnou pomoc
pro výchovu mladých houslistů.

Josef Suk

Prague, 27. 1. 2007

C'est pour moi un grand honneur et un plaisir de parrainer en personne l'édition des études de J. F. Mazas dans la version du professeur Josef Micka pour deux violons.

Je vois dans ce projet un apport important à la formation des jeunes violonistes.

Prague, le 27 janvier 2007, Josef Suk

It is a great pleasure and honour that J. F. Mazas' etudes with the second violin part composed by Prof. Josef Micka have been published under my auspices.

I see the above project as a significant contribution to the education of young violinists.

Prague, 27th January 2007, Josef Suk

Es ist mir eine große Freude und Ehre, die persönliche Schirmherrschaft über die Ausgabe der Etüden von J. F. Mazas in der Bearbeitung von Herrn Prof. Josef Micka für zwei Violinen zu gewähren.

Ich betrachte dieses Werk als eine bedeutende Hilfe für die Ausbildung junger Geiger.

Prag, den 27. 1. 2007, Josef Suk

Jacques-Féréol Mazas, francouzský skladatel a houslový virtuos, se narodil v Lavour 23. září 1782. Studoval hru na housle u Pierra Baillota, význačného pedagoga pařížské konzervatoře, a ve svých třidvaceti letech získal na této věhlasné škole nejvyšší ocenění – Premier prix. Krátce nato sklídil ohromný úspěch při uvedení Viottiho houslových koncertů v pařížském Odeonu. Před vyprodanými sály mladý virtuos mnohokrát provedl další houslový koncert, který přímo pro něj napsal jeho významný současník Daniel-François-Esprit Auber, autor oper *Fra Diavolo* a *Němá z Portici*. Mazas s úspěchem koncertoval prakticky po celé Evropě, okouzluje publikum ve Španělsku, Anglii, Holandsku i Belgii; o několik let později mu tleskali posluchači při koncertním turné po Itálii, Německu i Rusku. Svou sólistickou kariéru zakončil úspěšnými koncerty v Berlíně a v Paříži. Poté se stal učitelem hudby nejprve v Orléans, pak v Cambrai a věnoval se skladbě. Zemřel 26. srpna 1849.

Jacques-Féréol Mazas je autorem několika sešitů instruktivní literatury a houslových škol *Méthode de violon*, *L'école du violoniste* aj., houslového koncertu, duet, fantasií a jiných skladeb pro housle i pro violu, napsal také tři smyčcové kvartety a komickou jednoaktovou operu *le Kiosque*, která se dočkala osmi úspěšných provedení v pařížské Komické opeře.

Dodnes žije především jeho 75 houslových *Études mélodiques et progressives op. 36*. Mimořádné oblíbenosti u mladých houslistů se již po více jak 150 let od svého prvního vydání těší obzvláště první díl tohoto opusu *Études spéciales*, jehož 30 brilantních a hudebně svébytných etud řadí Mazase k nejvýznamnějším houslovým pedagogům. *Study op. 36/1* se kromě svého didaktického účelu vyznačují líbivou melodikou, která podporuje vývin hudebního citění a fantazie. Přispívají ke zpestření studia, ke zpříjemnění rozvoje technické a výrazové úrovně. Každá z etud je koncipována jako pomoc při zvládnutí technického problému, ale vždy s hodnotným hudebním obsahem. Od první etudy, která je zaměřena na plynulé, vázané tóny s dynamickými vlnami, se přes détaché, martelé, staccato, nátryl, trylek, obaly, prstová cvičení, výměny poloh, dvojhmaty a smyčkové variace dostane houslista až k závěrečným virtuózním etudám s čistě programními náměty, v nichž se uplatní mnohé z předešlého.

Ve druhé polovině dvacátého století dokonpoval profesor Pražské konzervatoře a významný český houslový pedagog Josef Míčka k Mazasovým etudám part druhých houslí. V této podobě nikdy etudy nebyly vydány. Autograf druhého hlasu ve dvou verzích, které se od sebe liší jen nepatrně, zůstal v Míčkově pozůstalosti. V roce 2007 se rozhodl jeho vnuk, houslista MgA. Ondřej Lébr Míčkův záměr dokončit a ve vlastní revizi připravit k vydání. Mazasovy etudy s dokonponovaným druhým hlasem umožňují v rovině pedagogické vytvoření intenzivního uměleckého a osobního kontaktu s žákem, a to zejména s možností aktivně formovat a podílet se na stylu frázování, volbě tempa, souhry a agogiky. V této podobě se stává učitel žákovi starším kolegou a partnerem. Ovlivňuje také mnohdy prvotní návyky spolupráce v komorní hře. V rovině koncertní jsou vzácně uceleným dílem, které je díky svému rozpětí, technické a výrazové náročnosti určeno širokému okruhu houslistů. Svými nespornými hudebními kvalitami nabízí tato dvojhlasá verze Mazasových etud kromě radosti ze společného muzicírování také plnohodnotné koncertní uplatnění.

Součástí tohoto vydání je kromě partitury a partů I. i II. houslí příložená nahrávka všech 30 etud na dvou CD. Této světové interpretační premiéry Mazasových etud ve dvojhlasé verzi se ujali Josef Suk, Ondřej Lébr a čtyři zástupci mladé české houslové generace – Markéta Janoušková, Lenka Matějáková, Marie Mátlová a Jan Mráček.

Josef Míčka patří k výjimečným osobnostem české houslové pedagogiky. Narodil se 15. srpna 1903 v prosté rodině, jejíž založení vůbec nenapovídalo tomu, že by v ní mohl vyrůst houslista, pedagog a velmi všestranně vzdělaný člověk. Josef Míčka se houslím začal věnovat v útlém dětství, ale rodiče si přáli, aby napřed dokončil gymnázium. Stal se tedy mimořádným posluchačem Pražské konzervatoře ve třídě Jindřicha Bastaře, přímého žáka dalšího významného českého houslového pedagoga Otakara Ševčíka, a současně studoval na reálném gymnáziu. Po maturitě pokračoval na konzervatoři v řádném studiu.

Byl vynikajícím sólistou, ale od začátku se velkou měrou věnoval i komorní hře. Ve dvacátých letech 20. století založil se svými spolužáky velmi úspěšné kvarteto. Jejich učitelem byl Ladislav Zelenka, violoncellista slavného Českého kvarteta. Po absolutoriu Pražské konzervatoře získal Josef Míčka stipendium československé vlády a díky tomu mohl ještě rok studovat na École de musique v Paříži ve třídě Jacquese Thibauda. Tento pobyt byl velmi podnětný i pro pedagogickou činnost, která se postupem času stala hlavní životní náplní Josefa Míčky. O všestrannosti a pracovitosti Josefa Míčky svědčí i to, že při své náročné pedagogické a koncertní činnosti vystudoval ještě před druhou světovou válkou muzikologii na Karlově univerzitě v Praze.

Profesorem Pražské konzervatoře byl od roku 1939 a současně byl až do roku 1945 členem České filharmonie. Od roku 1946 pedagogicky působil na pražské AMU, ale o dva roky později z ní musel kvůli svému odmítavému postoji k tehdejšímu politickému vedení odejít. O návrat na AMU se pokusil v roce 1969, ale i přes vynikající posudky některých profesorů AMU mu to nebylo umožněno. Josef Míčka vychoval řadu sólistů i komorních hráčů. K jeho největším úspěchům patří tři soubory, které si získaly slávu u nás i ve světě - Smetanovo, Talichovo a Panochovo kvarteto. Míčka je také autorem mnoha publikací a článků o houslové problematice, z nichž k nejznámějším a nejvýznamnějším patří metodické dílo *Hra na housle a Škola hry na housle pro začátečníky*, na níž pracoval se svou dcerou Magdalenou Míčkovou. Prof. PhDr. Josef Míčka zemřel v Praze 2. září 1993.

Slovo k revizi

Při přípravě slavných Mazasových houslových etud s dosud nikdy nevydaným dokomponovaným partem druhých houslí Josefa Micky jsem se snažil zpracovat oba party tak, aby tvořily maximálně celistvé dílo. Mickův autograf je zachován ve dvou verzích, které se od sebe v některých případech mírně liší. Vybral jsem tu, o jejímž kvalitnějším zpracování jsem přesvědčen, přičemž odchylky od verze druhé jsem do vydání zařadil formou ossia a ponechal tak interpretovi možnost volby. Není zřejmé, o jakou edici Mazasových etud se Micka opíral při tvorbě druhého hlasu. Pravděpodobně se jedná o jedno z vydání v revizi profesora Pražské konzervatoře a přímého Mickova učitele Jindřicha Bastaře. V rukopisných poznámkách však tuto mou domněnku Micka nepotvrzuje.

V případě prvního hlasu jsem se vzhledem ke skutečnosti, že Mazasův autograf je pokládán za nezvěstný, obrátil na interpretační tradici, vlastní zkušenost a invenci. Pokusil jsem se využít také různých názorů vydavatelů, ať se již jedná o prstoklady nebo frázování. Při studiu pramenů jsem měl možnost také prostudovat velmi zajímavé vydání N. Simrocka, Bonn. Tento exemplář z konce 19. století je uchován v archivu Pražské konzervatoře (katalogové číslo A-I-I 932/249/36). Souhrnu těchto poznatků jsem přizpůsobil agogiku a frázování druhého partu. Zároveň jsem se pokusil v plném rozsahu respektovat Mickovy záměry hudební.

Jedním z cílů mé revize je nabídnout prstoklady s důrazem na výrazovou bohatost a technickou efektivitu. V těchto případech jsem se rozhodl prstoklady psát nad notovou osnovou. S vědomím toho, že smyslem etud je seznámit adepta houslového umění v první řadě s daným technickým problémem a způsobem, jak se s tímto problémem vyrovnat, uvádím druhý prstoklad pod osnovou; ten je méně technicky náročný a může být individuálně přístupnější.

Praha, únor 2008

Ondřej Lébr

Jacques-Féréol Mazas, compositeur français et virtuose du violon, est né le 23 septembre à Lavour. Il étudie le violon avec Pierre Baillot, pédagogue renommé du Conservatoire de Paris, et à l'âge de vingt-trois ans il obtient le prestigieux prix de cette école - le Premier prix. Peu de temps après il connaît un grand succès à l'Odéon de Paris avec les concertos pour violon de Viotti. Ce jeune artiste interprète plusieurs fois à guichet fermé le concerto pour violon que son célèbre contemporain Daniel-François-Esprit Auber, auteur des opéras *Fra Diavolo* et la *Muette de Portici*, écrivit directement pour lui. Avec succès Mazas donne des concerts presque dans toute l'Europe, il charme le public en Espagne, Angleterre, Belgique et aux Pays-Bas. Quelques années plus tard les spectateurs l'applaudissent au cours de sa tournée en Italie, Allemagne et Russie. Il achève sa carrière de soliste par des concerts à succès à Berlin et à Paris. Puis il devient professeur de musique d'abord à Orléans, puis à Cambrai, et se consacre aussi à la composition. Il meurt le 26 août 1849.

Jacques-Féréol Mazas est l'auteur de plusieurs cahiers de littérature instructive et écoles de violon *Méthode de violon*, *L'école du violoniste* et d'autres encore. Il composa un concerto pour violon, des duos, fantaisies et d'autres compositions pour violon et pour l'alto. Il est aussi l'auteur de trois quatuors pour cordes et d'un opéra-comique en un acte le *Kiosque* qui fut joué avec succès huit fois à l'Opéra-comique de Paris.

Encore de nos jours ses 75 études pour violon *Études mélodiques et progressives op. 36* sont très connues. Plus de 150 ans après sa première édition, surtout le premier tome de cette œuvre intitulé les *Études spéciales* est très populaire chez les jeunes violonistes. Ces trente études brillantes et originales font de Mazas un des plus importants pédagogues du violon. *Les Études op. 36/1* se distinguent, outre leur fin didactique, par une charmante mélodie appuyant l'évolution du sentiment musical et de la fantaisie. Elles contribuent à varier les études en rendant le développement technique et le niveau d'expression plus agréables. Chaque étude est conçue de manière à aider à maîtriser le problème technique, mais à chaque fois avec un contenu musical de valeur. Dès la première étude concernant les tons continus et legato aux vagues dynamiques le violoniste parvient, en passant par les détaché, martelé, staccato, tremblement, trille, enveloppe, les exercices de doigté, changement de position, les cordes doubles et variations des coups d'archet jusqu'aux études finales de virtuosité avec des thèmes purement à programme où beaucoup de techniques précédentes ont leurs application.

Dans la deuxième moitié du XXe siècle Josef Micka, professeur du Conservatoire de Prague et célèbre pédagogue tchèque du violon, ajouta aux études de Mazas la partition du second violon, les études n'ayant jamais paru jusqu'alors sous cette forme. Le manuscrit autographe de la seconde voix en deux versions, un peu différentes l'une de l'autre, étant resté dans l'héritage laissé par Micka. En 2007 son petit-fils le violoniste Ondřej Lébr décida de mener à terme les intentions de Micka et d'en préparer l'édition dans sa propre écriture. Les études de Mazas avec la seconde voix ajoutée permettent au niveau pédagogique de créer un intense contact artistique et personnel avec l'élève, et ceci surtout avec la possibilité de former de manière active et de participer au style du phrasé, au choix du tempo, de l'harmonie et de l'agogique. Sous cette forme le pédagogue devient le collègue plus âgé ainsi que le partenaire de l'élève. Il influence souvent les premières habitudes de coopération dans l'interprétation de chambre. Au niveau des concerts ces études sont une œuvre compacte qui, grâce à l'étendue de l'exigence technique et de l'expression, est destinée à un large cercle de violonistes. Par ses incontestables qualités musicales cette version à deux voix des études de Mazas, outre la joie du jeu collectif, offre aussi une pleine mise en valeur dans les concerts.

Outre les voix du premier et second violon, l'intégrale des 30 études sur deux CD fait partie de la présente édition. Cette première mondiale d'interprétation des études de Mazas en version pour deux voix est présentée par Josef Suk, Ondřej Lébr et par quatre représentants de la jeune génération des violonistes tchèques - Markéta Janoušková, Lenka Matějáková, Marie Mátlová et Jan Mráček.

Josef Micka est une personnalité exceptionnelle dans le domaine de la pédagogie tchèque du violon. Il naquit le 15 août 1903 dans une famille modeste ne laissant soupçonner en rien qu'elle pourrait donner naissance à un violoniste et pédagogue d'une grande érudition. Josef Micka se consacra au violon dès sa plus tendre enfance, mais ses parents voulaient qu'en premier lieu il achève ses études au lycée. Donc tout en poursuivant ses études au lycée, il devint alors étudiant au Conservatoire de Prague dans la classe de Jindřich Bastař, lui-même élève de Otakar Ševčík, un autre grand pédagogue tchèque du violon. Ensuite après son baccalauréat il poursuivit ses études au Conservatoire.

C'était un excellent soliste mais dès le début il s'intéressa surtout à la musique de chambre. Dans les années vingt du XXe siècle avec ses compagnons d'études il créa un quatuor qui connut beaucoup de succès. Leur maître était alors Ladislav Zelenka, violoncelliste du célèbre Quatuor tchèque. Après avoir achevé le Conservatoire de Prague Josef Micka obtint une bourse du gouvernement tchécoslovaque et de ce fait il put étudier encore un an à l'École de musique de Paris (professeur Jacques Thibaud). Ce séjour eut une grande importance également pour son activité pédagogique qui au fil des années devint le principal contenu de sa vie.

Encore avant la deuxième guerre mondiale, en dépit de son activité très exigeante aussi bien dans le domaine de la pédagogie que des concerts, il étudia la musicologie à l'Université Charles de Prague, ce qui parle en faveur de son universalité et de son ardeur au travail.

Il fut professeur au Conservatoire de Prague à partir de 1949 et en même temps aussi jusqu'en 1945 il fut membre de l'Orchestre philharmonique tchèque. A partir de 1946 il exerça comme pédagogue à l'AMU (École Nationale Supérieure d'Art de Prague), poste qu'il dut quitter deux ans plus tard du fait qu'il désapprouvait la direction politique d'alors. En 1969 il tenta d'y revenir mais cela ne lui fut pas permis malgré les excellentes approbations de certains professeurs de l'AMU. Josef Micka éduqua nombre de solistes et interprètes de musique de chambre. Parmi ses plus importants succès mentionnons trois ensembles qui se sont faits une renommée tant dans le pays qu'à l'étranger - Quatuor Smetana, Quatuor Talich et Quatuor Panocha. Micka est aussi l'auteur de nombreux articles et publications sur la problématique du violon dont les plus connus et aussi les plus importants sont la méthodologie le *Jeu du violon* et *Méthode de violon pour débutants* qu'il rédigea avec sa fille Magdalena Micková. Le professeur Josef Micka décéda à Prague le 2 septembre 1993.

Prague, février 2008

Tat'ána Klánská, Editio ONTA

Quelques mots sur la révision

En préparant les célèbres études pour violon de Mazas avec la partition du second violon de Josef Micka jamais encore publiée, j'ai cherché à en traiter les deux parties de sorte qu'elles forment une œuvre cohérente au maximum. Le manuscrit autographe de Micka s'est conservé en deux versions dans certains cas légèrement différentes l'une de l'autre. J'ai choisi celle qui pour moi s'avérait être d'une meilleure qualité, alors que j'ai intégré les différences se trouvant dans la seconde version sous forme ossia en laissant ainsi à l'interprète la possibilité de choisir. L'édition des études de Mazas qu'utilisa Micka comme base en composant la seconde voix n'est pas évidente. Vraisemblablement il s'agit de celle révisée par Jindřich Bastař, professeur au Conservatoire de Prague et qui fut aussi celui de Micka. Toutefois les annotations faites par Micka ne confirment pas mon opinion.

Dans le cas de la première partie, étant donné que le manuscrit autographe de Mazas est considéré comme disparu, j'ai pris en considération la tradition d'interprétation, mes propres expériences et inspirations. J'ai cherché aussi à utiliser diverses conceptions des éditeurs, qu'il s'agisse du doigté ou du phrasé. En étudiant les sources, j'ai été vivement intéressé par l'édition de N. Simrock de Bonn que j'ai eu la possibilité d'étudier aux archives du Conservatoire de Prague où cet exemplaire de la fin du XIXe siècle est déposé (no de catalogue A-I-I 932/249/36). J'ai adapté à tous ces acquis l'agogique et le phrasé de la seconde partie tout en respectant pleinement les intentions musicales de Micka.

L'un des objectifs de ma révision avait pour but de présenter des doigtés soulignant la richesse d'expression et l'effet technique. Dans ces cas-là j'ai décidé d'écrire ces doigtés au dessus de la portée. En tenant compte de ce que ces études ont pour but de familiariser l'adepte à l'art du violon en premier lieu avec le problème technique donné et aussi la manière d'en venir à bout, je mentionne le second doigté sous la portée, celui-ci étant moins difficile du point de vue technique et individuellement plus abordable.

Prague, février 2008

Ondřej Lébr

Traduction française Jiří Esser

Jacques-Féréol Mazas, a French composer and violin virtuoso, was born in Lavour on 23rd September 1782. He was a student of Pierre Baillot, a renowned pedagogue at the Paris Conservatoire, and at the age of 23, he obtained the highest award at this prominent school – Premier Prix. Shortly after, he enjoyed enormous success at the performance of Viotti's violin concertos in Odeon, Paris. In front of sell-out halls, the young virtuoso repeatedly performed another violin concerto, composed specially for him by his significant contemporary Daniel-François-Esprit Auber, the author of the operas *Fra Diavolo* and *The Mute Girl of Portici*. Mazas successfully gave concerts in virtually all Europe; he charmed audiences in Spain, England, Holland and Belgium; several years later, he received a warm applause at his concert tour in Italy, Germany and Russia. He concluded his solo career by successful concerts in Berlin and Paris. He then became a music teacher first in Orleans, later in Cambrai and dedicated his time to composition. He died on 26th August 1849.

Jacques-Féréol Mazas is the author of several books of instructive literature and violin schools *Méthode de violon*, *L'école du violoniste* etc., a violin concerto, duets, fantasies and other compositions for both the violin and the viola; he also composed three string quartets and the comic one-act opera *Kiosque*, which was successfully staged eight times in Comic Opera in Paris.

It is especially his 75 *Études mélodiques et progressives Op. 36* for violin, which have remained alive and popular until today. Since its first publishing more than 150 years ago, primarily the first part of this opus, *Études spéciales*, has retained a continued popularity with young violinists. Its 30 brilliant and musically original etudes rank Mazas among the most renowned violin tutors. Apart from their didactic purpose, Etudes op. 36/1 are recognized for their delightful melody encouraging the development of musical feeling and imagination. They add variety to music studies and liven up the development of technical and expression abilities. Every etude is conceived as an aid to handling a technical problem, but always with valuable musical content. The etudes guide the violinist from the smooth legato tones with dynamic waves of the first etude to détaché, martelé, staccato, inverted mordent, trill, turns, fingering exercises, position changes, double stops and bow variations and finally to the virtuoso etudes with purely programme themes making use of all the previous.

In the second half of the 20th century, PhDr. Josef Micka, a professor at the Prague Conservatoire and a prominent Czech violin tutor, composed the second violin part for Mazas' etudes. This version of the etudes was never published. The autograph score of the second part in two versions, which differ very little, remained in Micka's inheritance. In 2007, his grandson, the violinist Ondřej Lébr, decided to fulfill Micka's intention and prepare the etudes for publishing in his own revision. On the pedagogic level, Mazas' etudes with Micka's second violin part enable an intense artistic and personal contact with the student and provide the opportunity to develop and participate actively in the style of phrasing, the choice of tempo, harmony and agogics. The tutor thus becomes the student's senior colleague and partner. As regards concerts, the etudes represent a rarely consistent work, which is, owing to the wide scale of technical and expression complexity, destined for a broad range of violinists. Due to its indisputable musical quality, this two-part version of Mazas' etudes provides not only a pure joy of shared music-making, but is also perfectly suitable for concert use.

Apart from the score and the I. and II. violin parts, this edition includes a recording of all 30 etudes on two CDs. This world interpretation premiere of Mazas' etudes in a two-part version is interpreted by Josef Suk, Ondřej Lébr and four young Czech violinists – Markéta Janoušková, Lenka Matějáková, Marie Mátlová and Jan Mráček.

Josef Micka ranks among the outstanding personalities of Czech violin education. He was born on 15th August 1903 in a simple family whose disposition seemed quite unlikely to produce a violinist, teacher and universally educated person. Josef Micka started playing the violin in early childhood, but his parents wanted him to finish his secondary studies. He thus became, while still studying at a grammar school, an external student at the Prague Conservatoire in the class of Jindřich Bastaň, a direct pupil to another significant Czech violin teacher Otakar Ševčík. After graduation, he continued his music studies at the conservatoire as a regular student.

He was an excellent soloist, but from the very beginning he largely gave himself to chamber music as well. In the 1920's, he founded a very successful quartet together with his schoolmates; their tutor was Ladislav Zelenka, the violoncellist of the famous Czech Quartet. After the graduation from the Prague Conservatoire, Josef Micka gained a scholarship of the Czech government which allowed him to continue studying for one year at the École de musique in Paris, in the class of Jacques Thibaud. This stay was equally inspiring for Micka's pedagogic activities, which gradually became his main focus. The fact that, while teaching and giving concerts extensively, he also managed to complete studies of musicology at Charles University in Prague before the second world war only further demonstrate what a versatile and diligent person Micka was.

In 1939, Micka became a professor at Prague Conservatory and until 1945, he was concurrently a member of the Czech Philharmonic Orchestra. In 1946, he started teaching at the Academy of Music Prague; however, two years later he was expelled for his critical approach to the political administration of the period. Despite his effort to resume his teaching career and favorable testimonials from some of the Academy professors, he was not permitted to return even

after 1969. Josef Míčka educated a number of soloists and chamber musicians. Among his greatest successes are three ensembles which became famous both at home and abroad – Smetana, Talich and Panocha Quartets. Míčka is also the author of many books and articles on the subject of the violin play; the most famous and significant are *The Violin Play*, a methodological handbook, and *The School of Violin Play for Beginners*, which he elaborated with his daughter Magdalena Míčková. Professor PhDr. Josef Míčka died in Prague on 2nd September 1993.

Prague, February 2008

Tatána Klánská, Editio ONTA

A word about revision

When working on the famous Mazas' violin etudes with the second part composed by Josef Míčka, unreleased until now, my main effort was to unite them and create a coherent piece of music. Two slightly different versions of Míčka's autograph score have been preserved. I chose the one which I believe to be of a better quality, while the dissimilarities from the other version were added in the ossia form giving the interpret a freedom to choose. It is unclear which edition of Mazas' Etudes Míčka used when creating the second part. Most probably it was one of the editions revised by Jindřich Bastaň, a professor of the Prague Conservatoire and Míčka's teacher. However, Míčka's autograph notes do not support this presumption of mine.

In case of the first violin part, I had to resort to interpretation tradition, my own experience and invention since Mazas' autograph score is considered missing. I also took into account the different opinions of publishers, be it in fingering or phrasing. One of the most interesting study sources was N. Simrock's edition in Bonn, which I had the opportunity to consult in the Archives of the Prague Conservatoire, which holds a copy from the 19th century (Catalogue number A-I-I 932/249/36). The agogics and phrasing of the second part were influenced by my findings. At the same time, I made effort to fully respect Míčka's intentions.

One of the objectives of my revision was to offer fingering emphasizing the richness of expression and technical efficiency. In these cases, I decided to write the fingering directly above the staff. Taking into account the purpose of etudes which is to introduce the violin art aspirant firstly to the given technical problem and the way to cope with it, I added the second fingering under the staff; it is less technically demanding and thus can be individually accessible.

Prague, February 2008

Ondřej Lébr

English translation by Kateřina Rezková and Eva Fischerová

The image displays a handwritten musical score for violin, consisting of four staves. The notation is dense and includes various musical symbols such as notes, rests, slurs, and dynamic markings like 'sf' (sforzando) and 'p' (piano). There are also handwritten annotations, including a circled letter 'A' and several numbers (1, 2, 3) indicating fingerings. The score is written on a grid background, and the handwriting is clear and legible.

Jacques-Féréol Mazas, französischer Komponist und Violinvirtuose, wurde am 23. September 1782 in Lavour geboren. Er studierte Violine bei Pierre Baillot, einem bedeutenden Pädagogen des Pariser Konservatoriums und erhielt mit 23 Jahren an dieser berühmten Schule die höchste Auszeichnung – Premier Prix. Nicht lange danach hatte er großen Erfolg mit der Durchführung von Viottis Violinkonzerten im Pariser Odeon. In ausverkauften Sälen spielte der junge Virtuose viele Male ein weiteres Violinkonzert, das ihm sein bedeutender Zeitgenosse Daniel-François-Esprit Auber widmete, Autor der Opern *Fra Diavolo* und *la Muette de Portici*. Mazas konzertierte erfolgreich fast in ganz Europa, er bezauberte das Publikum in Spanien, England, Holland und Belgien; einige Jahre später schenkten ihm Konzertbesucher auf einer Tournee durch Italien, Deutschland und Russland Beifall. Seine Karriere als Solist beendete er mit erfolgreichen Konzerten in Berlin und Paris. Daraufhin wurde er Musiklehrer zunächst in Orleans, dann in Cambrai, und er widmete sich dem Komponieren. Er starb am 26. August 1849.

Jacques-Féréol Mazas ist Autor einiger Schriften instruktiver Literatur und der *Violinschulen Méthode de violon, L'école du violoniste* u.a., eines Violinkonzertes, Duetten, einer Fantasien und anderen Werken für Violine, aber auch Viola. Er schrieb auch drei Streichquartette und eine einaktige komische Oper mit dem Titel *Kiosque*, die acht erfolgreiche Vorstellungen in der Pariser Opéra comique.

Bis heute haben vor allem seine 75 Violinetüden *Études mélodiques et progressives op. 36* einen besonderen Stellenwert. Besonderer Beliebtheit bei jungen Geigern erfreut sich nach mehr als 150 Jahren seit der ersten Herausgabe vornehmlich der erste Teil dieses Opus *Études spéciales*, dessen 30 brillante und musikalisch eigenständige Etüden Mazas in die Reihe der bedeutendsten Violinpädagogen aufnimmt. *Die Etüden op. 36/1* zeichnen sich neben ihrem didaktischen Zweck durch gefällige Melodik aus, welche die Entwicklung der Musikalität und Fantasie unterstützt. Sie verhelfen zu vielfältiger Abwechslung des Studiums und zu Versüßung der Entwicklung der Technik und des Ausdrucks. Jede Etüde ist als Hilfe zu einem technischen Problem konzipiert, immer aber mit hochwertigem musikalischen Inhalt. Von der ersten Etüde an, welche ihr Ziel auf gleichmäßige, gebundene Töne mit dynamischen Wellen richtet, gelangt der Geiger über *détaché*, *martelé*, *staccato*, Pralltriller, Triller, Doppelschlag, Fingerübungen, Lagenwechsel, Doppelgriffe und Streichvariationen bis zu den abschließenden virtuosen Etüden mit rein programmatischen Themen, in denen Vieles aus den vorangegangenen Etüden angewendet werden kann.

In der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts komponierte Dr. phil. Josef Micka, Professor am Prager Konservatorium und bedeutender tschechischer Violinpädagoge, zu Mazas' Etüden eine zweite Violinstimme. In dieser Fassung wurden die Etüden nie herausgegeben. Das Autograph der zweiten Stimme in zwei Versionen, die sich voneinander nur gering unterscheiden, blieb in Mickas Nachlass. Im Jahr 2007 entschloss sich sein Enkel, der Violinist Ondřej Lébr, Mickas Vorhaben zu vollenden und in eigener Revision zur Herausgabe vorzubereiten. Mazas' Etüden mit hinzugefügter zweiter Stimme ermöglichen auf pädagogischer Ebene einen intensiven künstlerischen und persönlichen Kontakt zum Schüler, und das insbesondere durch die Möglichkeit, sich aktiv am Phrasieren, der Wahl des Tempos, des Zusammenspiels und der Agogik zu beteiligen. Dabei wird der Lehrer zum älteren Kollegen und Partner des Schülers. Oftmals werden auch erste Gewohnheiten der Zusammenarbeit in der Kammermusik beeinflusst. Auf Konzertebene sind diese Etüden ein kostbares geschlossenes Werk, das dank seiner Weite an technischen und ausdrucksstarken Anforderungen für ein breites Umfeld an Geigern geeignet ist. Mit ihren fraglosen musikalischen Qualitäten bietet diese zweistimmige Version von Mazas' Etüden außer Freude am gemeinsamen Musizieren auch eine einwandfreie Konzertverwendung.

Teil dieser Ausgabe ist neben der Partitur der I. und II. Violinstimmen eine beigelegte Aufnahme aller 30 Etüden auf zwei CDs. An dieser Weltpremiere der Interpretation von Mazas' Etüden in zweistimmiger Version wirkten Josef Suk, Ondřej Lébr und vier Vertreter der jungen tschechischen Violingeneration mit – Markéta Janoušková, Lenka Matějáková, Marie Mátlová und Jan Mráček.

Josef Micka zählt zu den herausragenden Persönlichkeiten tschechischer Violinpädagogik. Er wurde am 15. August 1903 als Sohn einer einfachen Familie geboren, deren Veranlagung nichts vorhersagte, dass sie einen Geiger, Pädagogen und sehr vielseitig gebildeten Menschen erziehen würde. Josef Micka widmete sich von früher Kindheit an dem Geigenspiel, aber seine Eltern verlangten, er solle zunächst das Gymnasium abschließen. So wurde er Hospitant am Prager Konservatorium in der Klasse von Jindřich Bastaň, einem direkten Schüler eines weiteren herausragenden tschechischen Violinpädagogen Otakar Ševčík und besuchte zugleich das Gymnasium. Nach dem Abitur setzte er das Studium am Konservatorium als ordentlicher Student fort.

Er war ein großartiger Solist, widmete sich aber in großem Maße auch der Kammermusik. In den 20er Jahren des 20. Jahrhunderts gründete er mit seinen Kommilitonen ein sehr erfolgreiches Quartett. Ihr Lehrer war Ladislav Zelenka, Cellist des berühmten Böhmisches Streichquartett. Nach Abschluss seines Studiums am Prager Konservatorium erhielt Josef Micka ein Stipendium der tschechoslowakischen Regierung und konnte daher ein Jahr an der *École de musique* in Paris in der Klasse von Jacques Thibaud studieren. Dieser Aufenthalt war sehr anregend auch für seine pädagogische Tätigkeit, die im Verlauf der Zeit zur Hauptaufgabe in Josef Mickas Leben wurde. Von der Vielseitigkeit und dem Fleiß

von Josef Míčka zeugt auch das, dass er neben seiner anstrengenden Tätigkeit als Pädagoge und konzertierender Geiger noch vor dem Zweiten Weltkrieg an der Karlsuniversität in Prag ein Musikwissenschaftsstudium abschloss. Ab 1939 war er Professor am Prager Konservatorium und zugleich bis 1945 Mitglied der Tschechischen Philharmonie. Ab dem Jahr 1946 wirkte er als Pädagoge an der Prager Akademie der musischen Künste (AMU), musste aber zwei Jahre danach aufgrund seiner ablehnenden Haltung gegenüber der damaligen politischen Führung die Akademie verlassen. Um seine Rückkehr an die AMU bemühte er sich im Jahr 1969, trotz hervorragender Beurteilungen einiger Professoren der AMU wurde es ihm nicht ermöglicht. Josef Míčka bildete eine Reihe Solisten und Kammermusiker aus. Zu seinen größten Erfolgen gehören drei Ensembles, welche sich im In- und Ausland einen Namen machten – das Smetana-, Talich-, und das Panocha-Quartett. Míčka ist auch Autor vieler Publikationen und Artikel über Violinproblematik. Zu den bekanntesten und bedeutendsten gehören das methodische Werk *Violinspiel* und *Violinschule für Anfänger*, an welchen er mit seiner Tochter Magdalena Micková gearbeitet hatte. Josef Míčka starb am 2. September 1993 in Prag.

Prag, Februar 2008

Tatána Klánská, Editio ONTA

Anmerkung zur Revision

Bei der Vorbereitung der berühmten Violinetüden von Mazas mit dem bisher nicht herausgegebenen, von Josef Míčka hinzukomponierten Part der zweiten Violine, habe ich mich bemüht, beide Parts so zu bearbeiten, dass sie ein maximal ganzheitliches Werk bilden. Mickas Autograph ist in zwei Versionen erhalten, welche sich voneinander in einigen Fällen leicht unterscheiden. Ich habe diejenige ausgewählt, von deren qualitativ besseren Bearbeitung ich überzeugt bin, wobei ich Abweichungen von der zweiten Version als Ossia in die Ausgabe eingereiht habe und somit dem Interpreten freie Wahl lasse. Es ist nicht offensichtlich, an welche Edition sich Míčka beim Schaffen des zweiten Parts anlehnte. Vermutlich handelt es sich um eine der Ausgaben in der Revision des Professors am Prager Konservatorium und direkten Lehrers Mickas Jindřich Bastař. In handschriftlichen Anmerkungen allerdings bestätigt Míčka meine Vermutung nicht.

Im Fall der ersten Stimme stützte ich mich im Hinblick auf die Tatsache, daß Mazas Autograph für verschollen gehalten wird, auf Tradition in der Interpretation, eigene Erfahrungen und Inventionen. Ich habe mich bemüht, auch verschiedene Meinungen von Herausgebern zu nützen, ob es sich nun um Fingersätze oder Phrasieren handelt. Beim Studieren der Quellen war die Ausgabe von N. Simrock in Bonn sehr interessant, welche ich im Archiv des Prager Konservatoriums durcharbeiten konnte, wo dieses eine Exemplar des ausgehenden 19. Jahrhunderts aufbewahrt wird (Katalognr. A-I-I 932/249/36). Dieser Zusammenfassung der Erkenntnisse habe ich die Agogik und Phrasierung des zweiten Parts angeglichen. Gleichzeitig habe ich versucht, Mickas musikalische Intention in vollem Maße zu respektieren.

Eines der Ziele meiner Revision ist es, Fingersätze mit Schwerpunkt auf expressive Vielseitigkeit und technische Effektivität anzubieten. In diesen Fällen habe ich mich entschlossen, Fingersätze über das Liniensystem zu schreiben. Mit dem Wissen, dass der Sinn der Etüden darin besteht, einen Anwärter der Violinkunst in erster Linie mit einem gegebenen technischen Problem zu konfrontieren und der Art, mit diesem Problem zurechtzukommen, gebe ich den zweiten Fingersatz unter dem Liniensystem an; dieser ist technisch weniger anspruchsvoll und kann individuell zugänglicher sein.

Prag, Februar 2008

Ondřej Lébr

Übersetzung ins Deutsche von Eva Miláček

I.

*Pose de l'archet et sons filés / Vedení smyčce a vázané tóny /
The pose of the bow and sons filés / Bogenführung und gebundene Töne*

Moderato (orig. Largo)

Jacques-Féréol Mazas (1782 - 1849)

♩ = 76 - 84

Violino I

Violino II

8

15

23

30

*

Toute reproduction et diffusion en public sans autorisation est strictement interdite.

Pořizování jakýchkoli kopií je podle zákona zakázáno.

Any unauthorized reproduction is prohibited by law.

Vervielfältigungen jeglicher Art sind gesetzlich verboten.

37

1 3 1 1

dim. *p* *cresc. f* *p* *cresc. f* *p* *cresc.*

p sub. *cresc. f* *p sub.* *cresc. f* *p sub.* *cresc.*

45

f *p* *fz* *p* *fz*

f *p* *fz* *p* *fz*

52

p *fz* *p* *fz* *p* *fz* *f* *p* *p*

p *fz* *p* *fz* *p* *fz* *f* *p* *p*

59

p *p* *p* *cresc.* *f* *p* *p*

p *p* *p* *cresc.* *f* *p* *p*

67

p *p* *p* *p* *p* *p < f >* *p*

p *p* *p* *p* *p* *p < f >* *p*

**